

PRACOVNÍ NESCHOPNOST PRO NEMOC A ÚRAZ V ČESKÉ REPUBLICE

za 1. pol. 2024

Sociální zabezpečení

Praha, 31. 10. 2024

Kód publikace: 260004-24

Pořadové číslo v roce: 1

Zpracoval: Odbor statistik rozvoje společnosti

Ředitel odboru: Ing. Martin Mana

Kontaktní osoba: Mgr. Nikola Čermáková, e-mail: nikola.cermakova@csu.gov.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.csu.gov.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.csu.gov.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 056 789 | e-mail: infoservis@csu.gov.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@csu.gov.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 732 | e-mail: esds@csu.gov.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@csu.gov.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673
e-mail: infoservispraha@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/praha

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/stredocesky

České Budějovice | Žižkova 1a, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihocesky

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108
e-mail: infoservisplzen@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/plzensky

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529
e-mail: infoserviskv@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/karlovarsky

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176
e-mail: infoservisul@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/ustecky

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec, tel.: 704 675 184
e-mail: infoservislbc@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/liberecky

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 762 322
e-mail: infoservishk@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/kralovehradecky

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480
e-mail: infoservispa@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/pardubicky

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 080
e-mail: infoservisvys@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/vysocina

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/jihomoravsky

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 511
e-mail: infoservisolom@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/olomoucky

Zlín | třída Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 936
e-mail: infoserviszl@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/zlinsky

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230
e-mail: infoservisov@csu.gov.cz | www.csu.gov.cz/moravskoslezsky

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Legislativní úprava nemocenského pojištění	6
2.1 Účast na nemocenském pojištění	6
2.2 Nemocenské.....	7
2.3 Uplatnění nároku na dávku nemocenského	8
2.4 Výpočet dávky nemocenského	9
2.5 Nejvýznamnější legislativní změny v oblasti nemocenského pojištění	9
3. Metodika a zdroje dat	11
4. Analytická část.....	14
4.1 Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti	14
4.1.1 Počet případů dočasné pracovní neschopnosti	14
4.1.2 Délka trvání dočasné pracovní neschopnosti.....	16
4.1.3 Průměrný denní stav dočasně práce neschopných	20
4.2 Ukončené případy dočasné pracovní neschopnosti	21
4.3 Výdaje na dávky nemocenského pojištění	24
4.4 Pracovní úrazy.....	25
4.5 Závěrečné shrnutí	28
5. Použité zkratky a značky	29
6. Tabulková část – seznam tabulek	30

1. Úvod

Problematika pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz je závažná a z pohledu hodnocení vývoje v čase také zajímavá nejméně ze dvou následujících důvodů:

- **ze zdravotního** – souvisí se zdravotním stavem zaměstnanců v návaznosti na určitou pracovní činnost, prostředí, pracovní podmínky, používanou techniku a technologii, bezpečnost a hygienu práce apod.,
- **z ekonomického** – vztahuje se totiž k důsledkům nepřítomnosti dočasně práce neschopných v zaměstnání, ke snížení tvorby zdrojů, k čerpání fondu nemocenského pojištění a v neposlední řadě i k vyvolaným nákladům zdravotní péče.

Statistiky pracovní neschopnosti sice nabízí dlouhodobé časové řady, které ukazují mnohé souvislosti a trendy, nicméně je třeba si dobře uvědomit faktory, které zde působí. Zjednodušeně lze říci, že v průběhu času dochází ke změnám dvojího druhu. Jedny jsou projevem „přirozeného“ vývoje, zatímco druhé vycházejí z určitého vědomého rozhodnutí. Oba tyto druhy změn v různé míře ovlivňují hodnoty ukazatelů pracovní neschopnosti a je nutné k nim při analytickém hodnocení přihlížet.

- Přirozené vlivy jsou např. změny **demografické** (změny počtu nemocensky pojištěných, stárnutí obyvatelstva), **epidemiologické** či **ekonomické** (vývoj zaměstnanosti), podobně jako technický a technologický rozvoj (mající dopad na bezpečnost a náročnost práce).
- Vedle toho působí i vědomě prováděná opatření v oblasti **legislativy** (např. změny výše dávek a jiných nároků, úpravy pojištění), ale rovněž změny **metodické** (způsob sběru dat, změny klasifikací).

Údaje o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz vycházejí ze společného zpracování dat **České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ)** a **Českého statistického úřadu (ČSÚ)** a jsou publikovány vždy za 1. pololetí (na konci října sledovaného roku) a za celý rok (na konci května následujícího roku)¹.

Tato publikace přináší základní údaje o dočasné pracovní neschopnosti pracujících obyvatel ČR z důvodu nemoci či úrazu **v 1. pololetí 2024** a u vybraných ukazatelů jejich vývoj v delší **časové řadě (1. pololetí v letech 2014–2024)**.

Publikace je členěna na textovou a tabulkovou část. **Textová část** nejprve obsahuje stručné seznámení s legislativní úpravou nemocenského pojištění, vč. významných legislativních změn ovlivňujících podstatným způsobem vývoj ukazatelů pracovní neschopnosti. Dále textová část pokračuje popisem metodiky zpracování dat dočasné pracovní neschopnosti prostřednictvím systémů ČSSZ a ČSÚ. Stěžejní část tvoří **analýza**, která přináší rozbor vývoje a intenzity základních ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR vč. definic sledovaných indikátorů. Je doplněna i daty z jiných dostupných zdrojů. Data z ČSSZ doplňují pohled na tuto oblast statistiky pomocí ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti a výdajů na dávky nemocenského pojištění. Údaje ze Státního úřadu inspekce práce (SÚIP) se týkají pracovních úrazů.

Publikace nabízí zejména údaje o **nově hlášených případech dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz** (kapitola 4.1) a související ukazatele:

- počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti,
- průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti,
- průměrný denní stav dočasně práce neschopných,
- počet pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny.

Předkládané ukazatele jsou k dispozici v celé řadě třídění; např. velikosti podniku, převažující ekonomické činnosti a sektoru zaměstnavatele nemocensky pojištěných osob. Vedle údajů o zaměstnancích publikace poskytuje také data o nemocensky pojištěných osobách samostatně výdělečně činných (OSVČ).

Členění do krajů a okresů počínaje daty za rok 2023 není možné z důvodu rostoucí **míry centralizace mzdových účtáren větších zaměstnavatelů** mimo okres skutečného výkonu práce, či sídla podniku. Vlivem

¹ Publikaci s daty za rok 2023 lze nalézt na: <https://csu.gov.cz/produkty/pracovni-neschopnost-pro-nemoc-a-uraz-v-ceske-republice-2023>

změn ve struktuře ČSSZ a zvýšeného využívání institutu delegování rovněž **došlo k přesunu místní příslušnosti některých zaměstnavatelů pod jinou Okresní správu sociálního zabezpečení (OSSZ)**, která nadále nemusí odpovídat místu skutečného výkonu práce zaměstnance ani sídla podniku.

Za **1. pololetí 2024 nejsou zveřejněny** údaje o **počtech pojištěných osob** ani ukazatele **přepočítané na pojištěné osoby** (počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a průměrné procento pracovní neschopnosti), u nichž zatím nebylo možné zajistit srovnatelnost s předchozím obdobím. Ve vstupních datech ČSSZ za 1. pololetí 2024 byli vzhledem ke změně v evidenci zaměstnanců mezi nemocensky pojištěné osoby zahrnuti i zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce (DPP), u kterých nedosáhl započítatelný příjem částky vyšší než 10 000 Kč a nevznikla tak u nich povinná účast na nemocenském pojištění. V čase srovnatelné údaje zohledňující tuto změnu v evidenci nemocensky pojištěných osob plánujeme zveřejnit v publikaci s ročními daty za rok 2024.

Kromě podrobných dat o nově hlášených případech, přináší publikace v kapitole 4.2 i údaje o **ukončených případech** podle pohlaví a věku osob dočasně práce neschopných. Počty ukončených případů jsou dostupné také podle příčiny pracovní neschopnosti dle jednotlivých skupin diagnóz či délky jejího trvání.

Kapitola 4.3 je věnována výši výdajů na jednotlivé dávky placené z nemocenského pojištění. Následuje kapitola 4.4 o pracovních úrazech.

Tabulková část publikace obsahuje datové výstupy ze zpracování nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců a OSVČ v členění dle:

- pohlaví nemocensky pojištěných osob,
- postavení v zaměstnání nemocensky pojištěných osob (zaměstnanci, OSVČ),
- velikosti ekonomického subjektu (dle počtu zaměstnanců),
- sektoru zaměstnavatele (dle klasifikace institucionálních sektorů a subsektorů dle ESA 2010),
- převažující ekonomické činnosti (na úrovni sekcí či oddílů klasifikace CZ-NACE).

Tabulková část dále obsahuje data o pracovní úrazovosti s dočasnou pracovní neschopností delší než 3 dny, se samostatným výstupem o pracovní úrazovosti mladistvých (tj. nemocensky pojištěných osob do 18 let).

2. Legislativní úprava nemocenského pojištění

Systém nemocenského pojištění je určen pro výdělečně činné osoby, které při ztrátě příjmu v případech tzv. krátkodobých sociálních událostí (dočasné pracovní neschopnosti z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě) zabezpečuje peněžitými dávkami nemocenského pojištění.

Od 1. ledna 2009 je nemocenské pojištění upraveno **zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění**, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o nemocenském pojištění“). Jde o komplexní úpravu nemocenského pojištění, která zahrnuje jak okruh osob účastných nemocenského pojištění, jejich nároky z tohoto pojištění a stanovení výše poskytovaných dávek, posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění, tak organizační uspořádání nemocenského pojištění, jakož i řízení v tomto pojištění.

K oblasti nemocenského pojištění se kromě zákona o nemocenském pojištění dále vztahují následující právní předpisy:

- zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (upravuje pojistné na nemocenské pojištění),
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (upravuje náhradu mzdy nebo platu při pracovní neschopnosti),
- zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (upravuje náhradu platu při dočasné neschopnosti k výkonu služby),
- nařízení vlády č. 286/2023 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2024 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2024 a o zvýšení důchodů v roce 2024,
- sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 313/2023 Sb., kterým se vyhláší pro účely nemocenského pojištění výše redukčních hranic pro úpravu denního vyměřovacího základu platných v roce 2024,
- sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 320/2022 Sb., kterým se vyhláší zvýšení částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění.

2.1 Účast na nemocenském pojištění

Nemocenského pojištění jsou účastni **zaměstnanci** (bližší určení viz § 5 zákona o nemocenském pojištění) a **osoby samostatně výdělečně činné** (dále též „OSVČ“). **Zaměstnanci** jsou **povinně** účastni nemocenského pojištění, na rozdíl od **OSVČ**, jejichž nemocenské pojištění je **dobrovolné**.

Za **zaměstnání** se pro účely nemocenského pojištění považuje činnost zaměstnance pro zaměstnavatele, z níž mu plynou nebo by mohly plynout od zaměstnavatele příjmy ze závislé činnosti bez ohledu na druh pracovního vztahu.

Povinná účast na nemocenském pojištění vzniká u zaměstnance (s výjimkou zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce), pokud splňuje podmínky stanovené zákonem o nemocenském pojištění.

Jedná se o dvě základní podmínky, a to o:

- **výkon práce** na území České republiky (dále též „ČR“) v zaměstnání vykonávaném v **pracovním vztahu**, který může účast na nemocenském pojištění založit,
- **minimální výši sjednaného příjmu** (jedná se o tzv. rozhodný příjem, jehož hranice byla stanovena na **4 000 Kč**/kalendářní měsíc).

Zvláštní podmínky účasti zaměstnanců na nemocenském pojištění jsou stanoveny při výkonu **zaměstnání malého rozsahu**. Zaměstnáním malého rozsahu se rozumí zaměstnání, v němž jsou splněny podmínky výkonu zaměstnání na území ČR, avšak není splněna podmínka sjednání příjmu ze zaměstnání ve stanovené výši. Jde o situace, kdy je sjednaná měsíční částka započitatelného příjmu nižší než rozhodný příjem, anebo měsíční příjem nebyl sjednán vůbec. Při výkonu zaměstnání malého rozsahu je zaměstnanec pojištěn jen v těch kalendářních měsících, v nichž dosáhl aspoň příjmu v příslušné rozhodné výši.

U zaměstnance činného na základě **dohody o provedení práce** vzniká povinná účast na nemocenském pojištění, pokud splňuje dvě podmínky, a to:

- výkon práce na území ČR a
- v kalendářním měsíci, v němž dohoda o provedení práce trvá, dosáhl započitatelného příjmu v částce vyšší než 10 000 Kč.

Účast **OSVČ** na nemocenském pojištění vzniká na základě přihlášky k nemocenskému pojištění a zaplacením pojistného na nemocenské pojištění.

Minimální měsíční základ, který si může OSVČ určit pro placení pojistného na nemocenské pojištění od 1. 1. 2024 činí 8 000 Kč. Sazba pojistného činí 2,7 % a minimální pojistné na nemocenské pojištění je v roce 2024 stanoveno na **216 Kč**.

Další informace k účasti na nemocenském pojištění lze najít na adrese: <http://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/ucast-na-pojisteni/> nebo <https://www.cssz.cz/web/cz/osvc-nemocenske-pojisteni-ucast-na-pojisteni>.

2.2 Nemocenské

Dočasná pracovní neschopnost je stav člověka, který je **lékařem ze zdravotních důvodů dočasně uznán neschopným k výkonu** svého dosavadního **zaměstnání**. O vzniku dočasné pracovní neschopnosti rozhoduje ošetřující lékař, a to vystavením *Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti* (tzv. e-neschopenky). Kategorie jsou následující:

- **nemoc** – za případy dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc jsou považovány všechny případy nemocí podle **Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů** (MKN-10),
- **pracovní úraz** – pracovním úrazem se rozumí **poškození zdraví nebo smrt zaměstnance**, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným **působením zevních vlivů** při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (viz § 271k odst. 1 až 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů),
- **ostatní úrazy** – za ostatní úrazy jsou považovány případy **poškození zdraví**, jehož následkem je postižený v dočasné pracovní neschopnosti, které lékařem **nebyly vyhodnoceny jako pracovní úraz**.

Zaměstnanec nebo OSVČ, který je uznán ošetřujícím lékařem dočasně práce neschopným (nebo mu byla nařízena karanténa), má nárok na **nemocenské od 15. kalendářního dne** trvání dočasné pracovní neschopnosti do konce dočasné pracovní neschopnosti, **maximálně však 380 kalendářních dnů** počítaných od vzniku dočasné pracovní neschopnosti (včetně zápočtů předchozí doby trvání dočasné pracovní neschopnosti). OSVČ však pro získání nároku na nemocenské musí být účastna dobrovolného nemocenského pojištění OSVČ alespoň po dobu 3 měsíců bezprostředně předcházejících dni vzniku dočasné pracovní neschopnosti.

Po dobu **prvních 14 kalendářních dnů** je zaměstnanec (nikoli OSVČ), kterému trvá pracovní vztah zakládající účast na nemocenském pojištění, zabezpečen **náhradou mzdy nebo platu**, kterou poskytuje zaměstnavatel podle zákoníku práce. Náhrada mzdy náleží za pracovní dny, a to při dočasné pracovní neschopnosti od 1. pracovního dne.

Zaměstnanci, který je zároveň příjemcem starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně se nemocenské vyplácí od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) po dobu nejvýše 70 kalendářních dnů, nejdéle však do dne, jímž končí pojištěná činnost.

Nemocenské náleží rovněž ve stanovených případech, jestliže ke vzniku dočasné pracovní neschopnosti (karantény) došlo po skončení pojištěného zaměstnání v tzv. **ochranné lhůtě**. Účelem ochranné lhůty je zajistit bývalého zaměstnance po stanovenou dobu po skončení pojištění pro případ vzniku sociální události (dočasné pracovní neschopnosti) dříve, než opět nastoupí do dalšího zaměstnání. Ochranná lhůta v případě uplatňování nároku na nemocenské činí 7 kalendářních dnů ode dne skončení zaměstnání, které zakládalo účast na nemocenském pojištění. U **zaměstnání kratších než 7 kalendářních dnů** činí **ochranná lhůta** pouze tolik dnů, kolik činilo toto poslední zaměstnání.

Ochranná lhůta neplyne

- z pojištěné činnosti poživatele starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu 3. stupně,
- z dalšího zaměstnání sjednaného jen na dobu dovolené v jiném zaměstnání,
- ze zaměstnání zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce,
- ze zaměstnání malého rozsahu,
- ze zaměstnání, které si žák nebo student sjednali výlučně na dobu školních prázdnin nebo jejich část,
- v případě, že pojištění odsouzeného skončí v době jeho útěku z místa výkonu trestu odnětí svobody.

Jestliže si pojištěnec přivodil dočasnou pracovní neschopnost zaviněnou účastí ve rvačce nebo jako bezprostřední následek své opilosti, zneužití omamných prostředků nebo psychotropních látek, při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku, **náleží mu nemocenské za kalendářní den v poloviční výši.**

Nárok na nemocenské nemá pojištěnec, který si dočasnou pracovní neschopnost **přivodil úmyslně**. Dále jestliže občanovi vznikl v době dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény nárok na výplatu starobního důchodu, pokud pojištěná činnost skončila přede dnem, od něhož vznikl nárok na výplatu důchodu. Pojištěnec nemá nárok na nemocenské ani v případě, kdy vznikla dočasná pracovní neschopnost nebo mu byla nařízena karanténa v době útěku z místa vazby nebo z místa výkonu trestu odnětí svobody.

2.3 Uplatnění nároku na dávku nemocenského

Hlášení o dočasné pracovní neschopnosti probíhá od 1. 1. 2020 elektronicky². Bylo tak upuštěno od zdlouhavého oběhu listinných dokumentů, který byl nahrazen elektronickým zpracováním.

Ošetřující lékař od 1. 1. 2020 hlásí vznik, trvání a ukončení dočasné pracovní neschopnosti přímo správě sociálního zabezpečení pouze elektronicky. Ošetřující lékař již nevydává zaměstnanci žádné papírové díly neschopenky určené pro zaměstnavatele. Zachován zůstal pouze „Průkaz dočasně práce neschopného pojištěnce“, který má u sebe zaměstnanec pro své potřeby a k informaci. **Hlášení správě sociálního zabezpečení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti je při dočasné pracovní neschopnosti přesahující 14 kalendářních dnů automaticky považováno za žádost o nemocenské.** Ošetřující lékař hlásí trvání dočasné pracovní neschopnosti přímo správě sociálního zabezpečení. Hlášení o ukončení dočasné pracovní neschopnosti, které ošetřující lékař rovněž zasílá přímo správě sociálního zabezpečení, je automaticky i dokladem pro ukončení výplaty nemocenského.

Pro zaměstnavatele se tedy již nevystavuje žádný listinný díl rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti. I nadále však **zůstává zachována povinnost zaměstnance, aby o své dočasné pracovní neschopnosti neprodleně informoval svého zaměstnavatele** (např. telefonicky, e-mailem).

Zaměstnavatel je povinen po 14 dnech trvání neschopnosti zaslat ČSSZ **Přílohu k žádosti o dávku**, která obsahuje údaje potřebné pro posouzení nároku, výpočet a výplatu nemocenského, **a to v elektronické formě** (papírový tiskopis je možno použít pouze v případě technického výpadku). Do Přílohy k žádosti o dávku zaměstnavatel nově uvede informaci o tom, kam je zaměstnanci vyplácena mzda nebo plat (stejným způsobem se zpravidla bude zaměstnanci vyplácet nemocenské). Při skončení dočasné pracovní neschopnosti zaměstnavatel zašle hlášení s údaji potřebnými pro výplatu poslední dávky nemocenského.

Služební útvary provádějí nemocenské pojištění příslušníků Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace, vojáků z povolání, odsouzených ve výkonu trestu, kteří vykonávají práci ve výkonu trestu, a osob obviněných vykonávajících práci ve vazbě. ČSSZ u nich nemocenské pojištění neprovádí a **nejsou tedy zahrnuti v těchto statistikách.**

---

² eNeschopenka byla přijata zákony č. 259/2017 Sb. a č. 164/2019 Sb. Více o vystavování elektronických neschopenek na <https://www.cssz.cz/web/eneschopenka/>.

2.4 Výpočet dávky nemocenského

Výše dávky nemocenského se počítá z denního vyměřovacího základu. Započitatelný příjem zúčtovaný zaměstnanci v rozhodném období (zpravidla období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost – v případě výplaty nemocenského dočasná pracovní neschopnost) se dělí počtem započitatelných kalendářních dnů připadajících na toto rozhodné období. Takto stanovený průměrný denní příjem se upravuje (redukuje) pomocí tří redukčních hranic na denní vyměřovací základ.

Výši tří **redukčních hranic** platných od 1. ledna kalendářního roku vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí formou Sdělení ve Sbírce zákonů.

V roce **2024** činí 1. redukční hranice **1 466 Kč**, 2. redukční hranice **2 199 Kč**, 3. redukční hranice **4 397 Kč**.

Redukce u nemocenského se provede následujícím způsobem.

- **do první redukční hranice** se započte **90 %** denního vyměřovacího základu,
- z části denního vyměřovacího základu **mezi první a druhou redukční hranicí** se započte **60 %**,
- z části **mezi druhou a třetí** redukční hranicí se započte **30 %**,
- k části **nad třetí** redukční hranicí **se nepřihlédne**.

Výše **nemocenského** činí **60 %** denního vyměřovacího základu **od 15. kalendářního dne** trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, **od 31. kalendářního dne** sazba činí **66 %** denního vyměřovacího základu a dále **od 61. kalendářního dne** sazba činí **72 %** denního vyměřovacího základu.

Výše nemocenského u **dobrovolných členů integrovaného záchranného systému** (např. u dobrovolných hasičů) činí **100 %** denního vyměřovacího základu, pokud tato dočasná pracovní neschopnost nebo karanténa vznikla v důsledku zásahu (tj. v důsledku provádění záchranných a likvidačních prací), k němuž byla jednotka nebo složka integrovaného záchranného systému povolána. Tuto skutečnost pojištěnci potvrdí operační středisko integrovaného záchranného systému.

Orientační výši dávky spočítá příslušná [kalkulačka MPSV](#). Další informace k nemocenskému pojištění na <https://www.mpsv.cz/web/cz/nemocenske-pojisteni> a <https://www.cssz.cz/web/cz/nemocenske>.

2.5 Nejvýznamnější legislativní změny v oblasti nemocenského pojištění

Dlouhodobý vývoj dočasné pracovní neschopnosti je významně ovlivňován legislativními změnami týkajícími se výše dávek nemocenského pojištění a počátku jejich poskytování. Nejdůležitější legislativní změny, které byly přijaty v systému nemocenského pojištění přibližně v posledním desetiletí a které významným způsobem ovlivňují i srovnatelnost dat zdravotnické statistiky, jsou následující:

- V období let **2010–2017** činila výše dávky za kalendářní den **jednotně 60 %** redukovaného denního vyměřovacího základu bez ohledu na délku trvání dočasné pracovní neschopnosti.
- **Od 1. 1. 2012** byl novelou zákoníku práce a zákona o nemocenském pojištění **rozšířen okruh nemocensky pojištěných osob** o zaměstnance činné na základě **dohody o provedení práce** při výkonu práce na území ČR a při započitatelném **příjmu vyšším než 10 tis. Kč** v kalendářním měsíci.
- **Od 1. 1. 2014** byla ukončena platnost přechodného ustanovení o délce poskytování náhrady mzdy nebo platu; **nárok na nemocenské** tedy vznikl **od 15. kalendářního dne** trvání dočasné pracovní neschopnosti.
- Zvýšení nemocenského s účinností **od 1. ledna 2018. Od 31. kalendářního dne** dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény (dále jen „dočasná pracovní neschopnost“) **se zvýšila sazba** z 60 % na **66 % redukovaného denního vyměřovacího základu** a dále **od 61. kalendářního dne** dočasné pracovní neschopnosti **se zvýšila sazba** z 60 % na **72 %** redukovaného denního vyměřovacího základu.
- S účinností **od 1. července 2019** byla **snížena sazba pojistného na nemocenské pojištění** pro zaměstnavatele a OSVČ z 2,3 % na **2,1 % z vyměřovacího základu** (zákon č. 32/2019 Sb.).

- S účinností **od 1. července 2019** náleží náhrada mzdy, platu nebo odměny z dohody ve výši 60 % redukováného průměrného výdělku **i za první tři dny** dočasné pracovní neschopnosti (**zrušení karenční doby**).

Změny v nemocenském pojištění s účinností od roku 2020

- Od **1. ledna 2020** byl zahájen provoz povinného elektronického systému vykazování dočasné pracovní neschopnosti – tzv. **eNeschopenky** (zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění zákona č. 259/2017 Sb. a zákona č. 164/2019 Sb.).
- V reakci na epidemii onemocnění covid-19 a přijatá související opatření byly opakovaně upraveny podmínky pro poskytování ošetřovného, a to nejprve v období uzavření škol a dalších zařízení **od 11. března do 30. června 2020** – tzv. **krizové ošetřovné**.
  - podpůrčí doba u ošetřovného trvala po celou dobu, po kterou trvalo uzavření zařízení nebo školy z důvodu mimořádného opatření při epidemii (platí i pro další níže zmíněné krizové ošetřovné),
  - ošetřovné bylo vypláceno v období od 11. března do 31. března 2020 ve výši 60 % a v období od 1. dubna do 30. června 2020 ve výši 80 % denního vyměřovacího základu.
- Při tzv. druhé vlně epidemie onemocnění covid-19 bylo pro období **od 5. října 2020 do 31. prosince 2020** znovu zavedeno **krizové ošetřovné**.
  - ošetřovné bylo vypláceno v období od 5. října ve výši 70 % denního vyměřovacího základu.

Změny v nemocenském pojištění s účinností od roku 2021

- V roce **2021** došlo ke **zvýšení minimální výše sjednaného příjmu** na částku 3 500 Kč (jedná se o tzv. rozhodný příjem). Další zvýšení minimální výše sjednaného příjmu na 4 000 bylo od 1. 1. 2023.
- V dubnu 2021 byl **dvakrát novelizován zákon o úpravách poskytování ošetřovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii a o změně zákona o nemocenském pojištění**. Důvodem byla další vlna epidemie onemocnění covid-19, která v březnu 2021 znamenala další plošné uzavření škol.
  - ošetřovné bylo vypláceno v období od 1. ledna do 28. února 2021 ve výši 70 % a v období od 1. března do 30. června 2021 ve výši 80 % denního vyměřovacího základu.
- Od 1. listopadu 2021, bylo zákonem **znovu zavedeno** tzv. **krizové ošetřovné**.
  - ošetřovné bylo vypláceno v období od 1. listopadu (nejdéle do 28. února 2022) ve výši 80 % denního vyměřovacího základu.

Bližší informace ohledně legislativních změn v oblasti nemocenského pojištění na: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225490/Anal%C3%BDza+NP_2022.pdf/cdd09219-aa75-cf4a-e039-5d65aafb28ab

3. Metodika a zdroje dat

Základní časové řady statistik dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR jsou sledovány Českým statistickým úřadem (dále ČSÚ) již od roku 1963. Do roku 2011 byly statistické údaje o dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zjišťovány prostřednictvím státního statistického **výkazu Nem Úr 1–02**. V důsledku snižování administrativní náročnosti a zátěže zpravodajských jednotek byl Výkaz o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Nem Úr 1–02 nahrazen údaji dostupnými z administrativních zdrojů.

Počínaje rokem 2012 zajišťuje ČSÚ na základě smluvního ujednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) a Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) údaje pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zpracováním dat z **administrativního zdroje Informačního systému ČSSZ**³.

Vstupním zdrojem a podkladem pro zpracování dat této publikace jsou údaje o dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz nahlášené České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím „**Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti**“, které elektronicky (tzv. „**eNeschopenky**“) vystavuje ošetřující lékař. Používání elektronického systému pro vydávání neschopností je od 1. 1. 2020 povinné⁴.

Díky evidenci jsou zaznamenána veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data Informačního systému ČSSZ obsahují údaje za všechny zaměstnance⁵, ať již zaměstnané právnickou či fyzickou osobou, i data za osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Zaměstnanci jsou povinně účastni nemocenského pojištění, na rozdíl od OSVČ, jejichž nemocenské pojištění je dobrovolné.

ČSSZ za účelem zajištění statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz poskytuje ČSÚ **datové soubory administrativních agregovaných dat o nově hlášených případech** dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců a OSVČ, které jsou na ČSÚ dále zpracovány a doplněny s využitím informací z Registru ekonomických subjektů.

Výstupem zpracování dat Českým statistickým úřadem pro publikaci za 1. pololetí 2024 jsou následující statistické **ukazatele**:

- **Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti** – ukazatel zahrnuje nově hlášené případy pracovní neschopnosti vzniklé ve sledovaném období (1. pololetí) na základě hlášení o vzniku pracovní neschopnosti nemocensky pojištěných osob. Do počtu případů patří i pracovní neschopnost vzniklá po zániku pojištění v tzv. ochranné lhůtě sedmi kalendářních dnů.
- **Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti** – ukazatel udává celkový počet kalendářních dnů, po které byli v daném období (1. pololetí) nemocensky pojištěni práce neschopní. Počet kalendářních dnů strávených v pracovní neschopnosti je zjišťován na základě hlášení o vzniku a ukončení pracovní neschopnosti. Údaj zahrnuje dny pracovní neschopnosti vč. dnů u těch případů, které vznikly před sledovaným obdobím a v počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti za toto období zařazeny nejsou. Maximální doba zápočtu je délka sledovaného období

³ Z důvodu změny metodiky a odlišného sběru a zpracování dat nejsou data od roku 2012 plně srovnatelná s údaji za předchozí období, které jsou uvedené ve starších publikacích.

⁴ Elektronické zpracování přineslo zjednodušení v předávání informací mezi nemocnými (pojištěnci v dočasné pracovní neschopnosti), ČSSZ, lékaři a zaměstnavateli. Zásadně se tak zjednodušil tok informací, protože eNeschopenka propojila povinně elektronicky tři dotčené subjekty: lékaře, zaměstnavatele a ČSSZ. Zaměstnavatelé díky systému eNeschopenka obdrží formou notifikací prakticky okamžitě informace o pracovní neschopnosti svých zaměstnanců. Kromě notifikací mohou nahlížet i do ePortálu ČSSZ. Zatímco původní tiskopis měl 5 dílů, nová podoba neschopenky má pouze 3 díly. V případě technických problémů lékař použije papírový třídílný formulář, který obdrží na příslušné správě sociálního zabezpečení.

⁵ V údajích ČSSZ nejsou zahrnuti příslušníci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, vojáci z povolání, odsouzení ve výkonu trestu, kteří vykonávají práci ve výkonu trestu, a osoby obviněné vykonávající práci ve vazbě (§ 5 písm. a) body 2 a 14 zákona č. 187/2006 Sb.). Správcem registrů těchto příslušníků a odsouzených osob je služební orgán v oborech své působnosti. Služebními orgány jsou Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Vězeňská služba ČR, Generální ředitelství cel, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

(180 resp. 181 dnů za 1. pololetí) bez ohledu na délku trvání pracovní neschopnosti daného případu. Do počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti patří i dny v pracovní neschopnosti, která vznikla po zániku pojištění v tzv. ochranné lhůtě sedmi kalendářních dnů.

- **Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti ve dnech** – ukazatel vyjadřuje, kolik kalendářních dnů pracovní neschopnosti v průměru připadá na jeden nově hlášený případ pracovní neschopnosti. Ukazatel je též nazýván Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ. Nově hlášený případ musí být vzniklý ve sledovaném období, kdežto do dnů pracovní neschopnosti (maximálně v délce sledovaného období, 365 resp. 366 dnů) se započítávají i dny z případů PN, které mohly vzniknout již v předchozím období, ale byly ukončeny či nadále trvají v průběhu sledovaného období.
- **Průměrný denní stav dočasně práce neschopných** – ukazatel vyjadřuje počet nemocensky pojištěných, kteří byli ve sledovaném období (1. pololetí) průměrně denně nepřítomni v práci z důvodu pracovní neschopnosti.
- **Pracovní úrazy s pracovní neschopností delší než 3 dny** – ukazatel zahrnuje případy pracovních úrazů, které měly za následek pracovní neschopnost delší než tři kalendářní dny. Do těchto tří dnů se nezapočítává den, ve kterém k úrazu došlo.

Data o nově hlášených případech dočasné pracovní neschopnosti a související ukazatele ČSÚ zpracovává v členění podle **velikosti podniku** (dle počtu zaměstnanců), **odvětví** (do úrovně odvětvových sekcí a oddílů podle převažující ekonomické činnosti definované dle klasifikace CZ-NACE) a **sektoru zaměstnavatele** (dle klasifikace institucionálních sektorů)⁶.

Upozornění:

1) Počínaje daty za rok 2023 **se údaje nepublikují v regionálním členění** dle krajů a okresů. Je to dáno rostoucí **mírou centralizace mzdových účtáren větších zaměstnavatelů mimo okres skutečného výkonu práce či sídla podniku**. Vlivem změn ve struktuře ČSSZ a zvýšeného využívání institutu delegování rovněž **došlo k přesunu příslušnosti některých zaměstnavatelů pod jinou OSSZ**, která již neodpovídá místu skutečného výkonu práce ani sídlu zaměstnavatele.

2) **Údaje za rok 2022 nejsou** z metodických důvodů **srovnatelné s údaji za ostatní roky**. Od 17. ledna do 28. února 2022 při testování na covid-19 byly některým pracujícím vydány **neschopenky pro karanténu či izolaci duplicitně** (jak praktickými lékaři, tak krajskými hygienickými stanicemi). Z dostupných zdrojových databází není možné duplicitní případy identifikovat a ani vyčíslit jejich míru.

3) Za **1. pololetí 2024 nejsou zveřejněny údaje o počtech pojištěných osob** ani ukazatele **přepočítané na pojištěné osoby** (počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a průměrné procento pracovní neschopnosti), u nichž zatím nebylo možné zajistit srovnatelnost s předchozím obdobím. Ve vstupních datech ČSSZ za 1. pololetí 2024 byli vzhledem ke změně v evidenci zaměstnanců mezi nemocensky pojištěné osoby zahrnuti i zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce (DPP), u kterých nedosáhl započitatelný příjem částky vyšší než 10 000 Kč a nevznikla tak u nich povinná účast na nemocenském pojištění. V čase srovnatelné údaje zohledňující tuto změnu v evidenci nemocensky pojištěných osob plánujeme zveřejnit v publikaci s ročními daty za rok 2024.

Kromě statistiky nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti zpracovávané ČSÚ jsou z evidence ČSSZ zpracovávány a publikovány také **údaje o ukončených případech pracovní neschopnosti** za jednotlivá čtvrtletí, které zpracovává a publikuje ČSSZ, viz <https://www.cssz.cz/web/cz/nemocenska-statistika> a roční údaje v různých tříděních zveřejňuje také Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

⁶ <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-institucionalnich-sektoru-a-subsektoru-cz-ciss>

(ÚZIS ČR), viz <https://www.uzis.cz/index.php?pg=vystupy--statistika-vybranych-ekonomickych-temat--pracovni-neschopnost>.

Rozdíly v počtech nově hlášených a ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti jsou dány odlišnou metodikou sběru dat.

ČSSZ však nabízí ve svých statistikách jiné třídění publikovaných dat než ČSÚ, a to zejména **podle věku** dočasně práce neschopných a **podle diagnóz**, které zapříčinily pracovní neschopnost. Pro dokreslení pohledu na statistiku nemocnosti byla vybraná data z uvedeného zdroje využita i v této publikaci.

4. Analytická část

4.1 Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti

4.1.1 Počet případů dočasné pracovní neschopnosti

Četnost výskytu dočasné pracovní neschopnosti (DPN) odráží ukazatel o počtu nově hlášených případů pracovní neschopnosti. Tento absolutní ukazatel je rovněž vhodný pro posouzení trendů vývoje pracovní neschopnosti v čase.

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti – ukazatel zahrnuje nově hlášené případy pracovní neschopnosti vzniklé ve sledovaném období (1. pololetí) na základě hlášení o vzniku pracovní neschopnosti nemocensky pojištěných osob.

V 1. pol. 2024 bylo v Česku nahlášeno **celkem 1 276 tis. případů pracovní neschopnosti**. To je o 3,9 % (51,7 tis.) případů méně než před rokem, ale o 301,3 případů více než v 1. pol. 2019. Na nárůstu počtu případů pracovní neschopnosti v posledních 5 letech mělo vliv kromě pandemie covid-19 i **zrušení karenční doby od 1. července 2019**, kdy zaměstnanec dostává náhradu mzdy již od prvního dne, a nikoliv až od čtvrtého, jako tomu bylo od roku 2009 až do té doby.

Tab. 1.1: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti podle příčiny a pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024 (v tis.)

Období	Celkem	podle pohlaví		Pro nemoc	podle pohlaví		Pro pracovní úrazy	podle pohlaví		Pro ostatní úrazy	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
1. pol. 2014	664,1	313,5	350,6	579,3	256,8	322,4	22,2	15,6	6,6	62,6	41,1	21,6
1. pol. 2015	873,9	412,5	461,4	783,8	353,4	430,4	23,5	16,1	7,3	66,6	42,9	23,7
1. pol. 2016	876,5	414,3	462,1	777,1	349,5	427,5	24,9	17,1	7,8	74,5	47,7	26,8
1. pol. 2017	944,7	444,1	500,6	841,6	378,5	463,1	24,7	16,9	7,8	78,4	48,7	29,7
1. pol. 2018	1 040,2	484,2	556,1	937,8	419,5	518,3	24,1	16,2	7,9	78,4	48,5	29,9
1. pol. 2019	975,0	453,9	521,0	872,7	389,8	483,0	23,2	15,6	7,6	79,0	48,6	30,5
1. pol. 2020	1 070,1	510,3	559,8	976,9	451,4	525,5	20,5	14,2	6,3	72,7	44,7	28,0
1. pol. 2021	1 399,4	700,9	698,6	1 300,2	638,9	661,3	23,3	16,2	7,1	75,9	45,8	30,1
1. pol. 2022*	2 053,9	946,0	1 107,9	1 942,4	876,6	1 065,8	23,3	15,6	7,7	88,2	53,8	34,4
1. pol. 2023	1 327,9	589,3	738,5	1 220,8	524,1	696,8	22,4	14,7	7,7	84,6	50,6	34,1
1. pol. 2024	1 276,2	566,8	709,5	1 168,7	502,1	666,6	22,7	14,8	7,9	84,7	49,9	34,9

* 1. pol. 2022 (celkem a pro nemoc) není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

Zdroj: ČSÚ

Nejčastější příčina vydání neschopenky je nemoc (1 169 tis. případů v 1. pol. 2024). Meziročně došlo k poklesu o 52 tis. případů. Dále bylo v 1. pol. 2024 vystaveno 22,7 tis. neschopenek pro **pracovní úraz**, což je o 0,3 tis. případů více než v 1. pol. 2023. Počet **mimopracovních úrazů**, kvůli nimž byla vydána neschopenka, činil v 1. pol. 2024 necelých 85 tis. případů.

První pololetí 2021, kdy do pracovní neschopnosti nepatrně častěji nastupovali muži, představovalo výjimku. Zbylé roky v uplynulé dekádě **v počtu neschopenek převládaly ženy**. Muži v 1. pol. 2024 nahlásili celkem 566,8 tis. případů, zatímco ženy 709,5 tis. případů (o 142,7 tis. případů více). Procentuálně ženy zaujímaly 56 % všech neschopenek. U dočasné pracovní neschopnosti **pro nemoc** je rozdíl ještě větší. Ženy vykázaly 666,6 tis. případů, což je o 164,5 tis. více než muži.

Z celkového počtu nově hlášených případů PN (pracovní neschopnosti) pro **pracovní úrazy** připadalo 65 % v 1. pol. 2024 na muže. Tato skutečnost je dána i odlišnou odvětvovou strukturou zaměstnanosti žen a mužů. Odvětví, kde převládají muži a vyskytují se zvýšená rizika pracovního úrazu, jsou např. Těžba a dobývání,

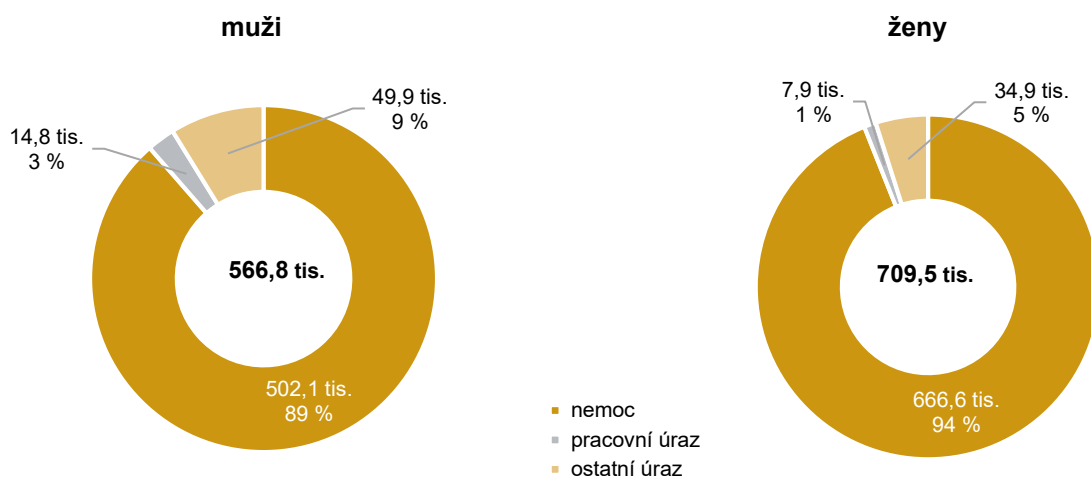
Zpracovatelský průmysl, Stavebnictví, Doprava a skladování či Zemědělství, lesnictví, rybářství. Naopak odvětvové sekce, kde převažují v zaměstnání ženy a rizika pracovních úrazů bývají méně častá, jsou Peněžnictví a pojišťovnictví, Veřejná správa, Vzdělávání nebo Zdravotní a sociální péče.

Až do 1. pol. 2020 se podíl u pracovních neschopností z důvodu nemoci podle pohlaví zásadně neměnil. Neschopenky mužů činily maximálně 46 %. V 1. pol. 2021 se podíl zvýšil na 49 % a o rok později opět poklesl na 45 %. V následujících letech (1. pol. 2023 a 1. pol. 2024) nahlásili muži 43 % pracovních neschopností pro nemoc.

U pracovních neschopností zapříčiněných úrazem podíl žen v čase roste. Toto je zřejmé zejména u jiných než pracovních úrazů, kdy v 1. pol. 2014 ženy nahlásily necelých 22 tis. případů, kdežto za 1. pol. 2024 to bylo necelých 35 tis. úrazů. Absolutní nárůst je však patrný i u mužů, počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti z důvodu **nepracovních (ostatních) úrazů** v 1. pol. 2014 činil 41 tis. a za 1. pol. 2024 necelých 50 tis. případů.

Z hlediska **příčin** se 93 % nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti **žen** týkalo nemoci, 5 % ostatních úrazů a 1 % pracovních úrazů. **Muži** byli v pracovní neschopnosti z důvodu nemoci v 89 % ze všech případů, 9 % případů bylo z důvodů ostatních úrazů a 3 % pak z důvodu pracovních úrazů.

Graf 1.1: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti podle příčiny a pohlaví, 1. pol. 2024

Zdroj: ČSÚ

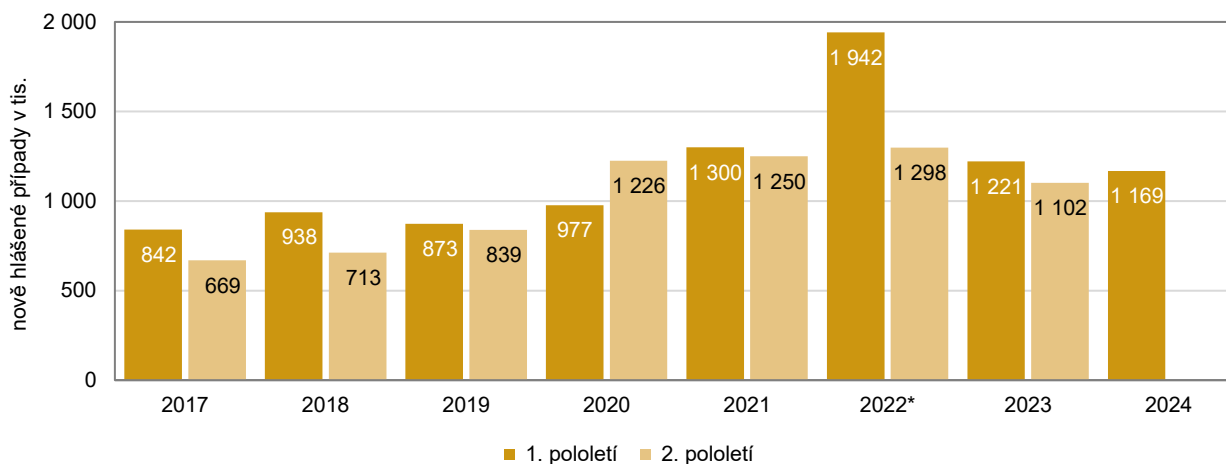
Dopad legislativních změn na výskyt pracovní neschopnosti je zřejmý zejména u vývoje počtu případů pracovní neschopnosti **pro nemoc**. Počty případů pracovní neschopnosti pro úrazy jsou těmito změnami ovlivněny méně. Legislativní úpravy ve vyplácení dávek nemocenského se nejvíce projevují v četnosti případů méně závažných a krátkodobých pracovních neschopností, např. u nemocí dýchacích cest (běžná nachlazení, záněty horních cest dýchacích).

Do roku 2018 platil trend, že v **prvním půlroce** je hlášeno značně více případů pracovní neschopnosti než v pololetí druhém. Možným vysvětlením mohou být jarní chřipkové epidemie. Jak již bylo zmíněno výše, jedním z faktorů, které zapříčinily meziroční nárůst počtu nových případů pracovní neschopnosti **způsobených nemocí** oproti 2. pol. 2018, je patrně **zrušení karenční doby od 1. července 2019**, kdy je náhrada mzdy od zaměstnavatele zaměstnanci vyplácena již od prvního dne, a nikoliv až od čtvrtého. Rozdíl mezi prvním a druhým pololetím v roce 2019 již tedy nebyl tak markantní. V roce 2020 statistiky pracovní neschopnosti ovládla **koronavirová pandemie**, kdy v druhém pololetí Česko zasáhla podzimní vlna onemocnění. Zatímco mezi prvními pololetími roku 2019 a 2020 došlo k nárůstu o 104 tis. (o 12 %) případů pracovní neschopnosti pro nemoc, mezi druhými pololetími se počet navýšil o 387 tis. (o 46 %). Přestože se v 1. pol. 2021 začalo s očkováním proti onemocnění covid-19, počet neschopenek i z důvodu karantén byl i nadále mimořádný. Za 1. pol. 2021 bylo nahlášeno celkem 1 300 tis. případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc, tedy o polovinu více než v době před pandemií.

Během 1. pol. 2020 se počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro nemoc blížil milionu. Dva roky nato už se (pravděpodobně vlivem vysoce infekční a na očkování nereagující varianty covidu-19 omikron, ale rovněž z výše zmíněných metodologických důvodů) blížil dvěma milionům. Za prvních 6 měsíců roku 2022 bylo nahlášeno více případů než za celý rok 2019. V 1. pol. 2023 klesl počet případů o 37 %, což bylo mimo jiné způsobeno duplicitním vydáváním neschopenek v roce 2022. Počet neschopenek se snížil i v 1. pol. 2024 a to o 4 %, nicméně počet případů byl stále vyšší než v letech předcovidových.

Graf 1.2: Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc, 2017–1. pol. 2024

* 1. pol. 2022 není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

Zdroj: ČSÚ

4.1.2 Délka trvání dočasné pracovní neschopnosti

Pro posouzení vývoje pracovní neschopnosti je důležité nejen zjištění, jak často zaměstnanci do pracovní neschopnosti nastupují, ale i to, jak dlouho v pracovní neschopnosti zůstávají.

Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti – ukazatel udává celkový počet kalendářních dnů, po které byli v daném období (1. pololetí) nemocensky pojištěni práce neschopni. Počet kalendářních dnů strávených v pracovní neschopnosti je zjišťován na základě hlášení o vzniku a ukončení pracovní neschopnosti. Údaj zahrnuje dny pracovní neschopnosti vč. dnů u těch případů, které vznikly před sledovaným obdobím a v počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti za toto období zařazeny nejsou. Maximální doba zápočtu je délka sledovaného období (180 resp. 181 dnů za 1. pololetí) bez ohledu na délku trvání pracovní neschopnosti daného případu. Do počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti patří i pracovní neschopnost vzniklá po zániku pojištění v tzv. ochranné lhůtě sedmi kalendářních dnů.

Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti ve dnech – ukazatel vyjadřuje, kolik kalendářních dnů pracovní neschopnosti v průměru připadá na jeden nově hlášený případ pracovní neschopnosti. Nově hlášený případ musí být vzniklý ve sledovaném období, kdežto do dnů pracovní neschopnosti (maximálně v délce sledovaného období, tedy 180 resp. 181 dnů za 1. pololetí) se započítávají i dny z případů PN, které mohly vzniknout již v předchozím období, ale byly ukončeny či nadále trvají v průběhu sledovaného období.

Způsob výpočtu:

$$\text{Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti ve dnech} = \frac{\text{počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti}}{\text{počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti}}$$

Během 1. pol. 2024 strávili pojištěnci 41 466 tis. dnů v dočasné pracovní neschopnosti, což je meziročně o 949 tis. dní méně. Ženy byly na neschopence 22 678 tis. dnů, zatímco muži 18 789 tis. dnů. Většina dnů pracovní neschopnosti (86 %) byla způsobena nemocí, což je v absolutním počtu 35 524 tisíc.

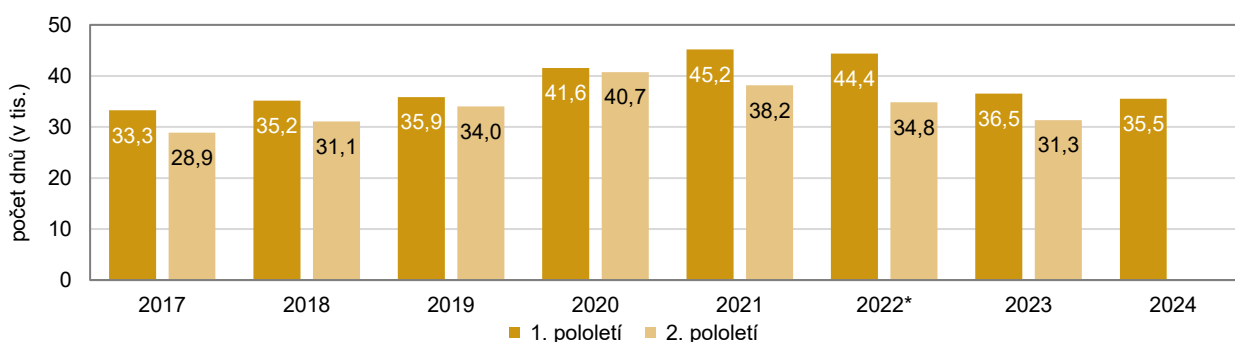
Tab. 1.2: Kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti podle příčiny a pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024 (v tis.)

Období	Celkem	podle pohlaví		Pro nemoc	podle pohlaví		Pro pracovní úrazy	podle pohlaví		Pro ostatní úrazy	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
1. pol. 2014	30 512	13 910	16 603	26 003	10 966	15 037	1 192	840	352	3 318	2 104	1 214
1. pol. 2015	35 052	15 885	19 167	30 184	12 792	17 392	1 304	895	409	3 563	2 198	1 365
1. pol. 2016	36 787	16 662	20 125	31 662	13 413	18 249	1 320	900	421	3 805	2 349	1 455
1. pol. 2017	38 709	17 570	21 138	33 259	14 211	19 048	1 343	914	428	4 107	2 445	1 662
1. pol. 2018	40 624	18 437	22 187	35 167	15 078	20 089	1 312	882	430	4 144	2 477	1 667
1. pol. 2019	41 578	18 828	22 750	35 860	15 325	20 536	1 325	888	437	4 392	2 615	1 777
1. pol. 2020	47 402	21 697	25 705	41 551	18 098	23 453	1 285	876	409	4 565	2 723	1 843
1. pol. 2021	50 856	23 906	26 950	45 205	20 513	24 692	1 337	919	418	4 314	2 474	1 841
1. pol. 2022*	50 387	22 845	27 542	44 376	19 246	25 130	1 301	876	424	4 711	2 723	1 988
1. pol. 2023	42 415	19 215	23 200	36 520	15 736	20 784	1 255	825	430	4 640	2 654	1 986
1. pol. 2024	41 466	18 789	22 678	35 524	15 319	20 204	1 299	847	452	4 643	2 622	2 022

* 1. pol. 2022 (celkem a pro nemoc) není srovnatelné s ostatními 1. pololetími

Zdroj: ČSÚ

Počet prostonaných dnů v jednotlivých pololetích dokresluje tvrzení o značně vyšším počtu nahlášených případů pro nemoc během první poloviny roku. Největší rozdíl mezi 1. a 2. pololetím byl do roku 2021 zaznamenán v roce 2017 a činil 4,4 mil. dnů. Postupně se však snižoval. Ve 2. pololetí roku 2019 se počet dnů v pracovní neschopnosti zvýšil z důvodu zrušení karenční doby. V roce 2020 se počet dnů v pracovní neschopnosti pro nemoc v 1. a 2. pololetí lišil pouze o 800 tis. Graf 2.5 dále znázorňuje skokový nárůst počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro nemoc mezi rokem 2019 a 2020, který pokračoval i v 1. pol. 2021. Při srovnání 1. pol. 2021 s 1. pololetími v letech 2018 a 2019 přibylo 10 mil. dnů strávených v dočasné pracovní neschopnosti. V roce 2021 byl rozdíl v počtu dnů pracovní neschopnosti pro nemoc mezi první a druhou polovinou roku více než 7 mil. dnů. O rok později to bylo dokonce 9,6 mil. dnů. V 1. pol. 2023 došlo meziročně ke snížení o 7,9 mil. dní. Následující rok hodnoty klesly o 949 tis. případů, čímž se počet kalendářních dnů v 1. pol. 2024 přiblížil hodnotám v 1. pol. 2019.

Graf 1.3: Kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc, 2017–1. pol. 2024 (v tis.)

* 1. pol. 2022 není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

Zdroj: ČSÚ

Zatímco během covidu se průměrná délka trvání případu pracovní neschopnosti snížila (z důvodu velkého množství krátkodobých pracovních neschopností pro nemoc, tedy vč. karantén), v 1. pol. 2023 a následně v 1. pol. 2024 došlo ke zvýšení. Nicméně dá se předpokládat, že za 1. pol. 2022 se jedná o podhodnocený údaj z důvodu duplicitních karanténních neschopenek, které stahovaly průměr směrem dolů. Před pandemií v 1. pol. 2019 činila průměrná doba neschopenky 42,6 dne, což je o 10 dní více než v 1. pol. 2024.

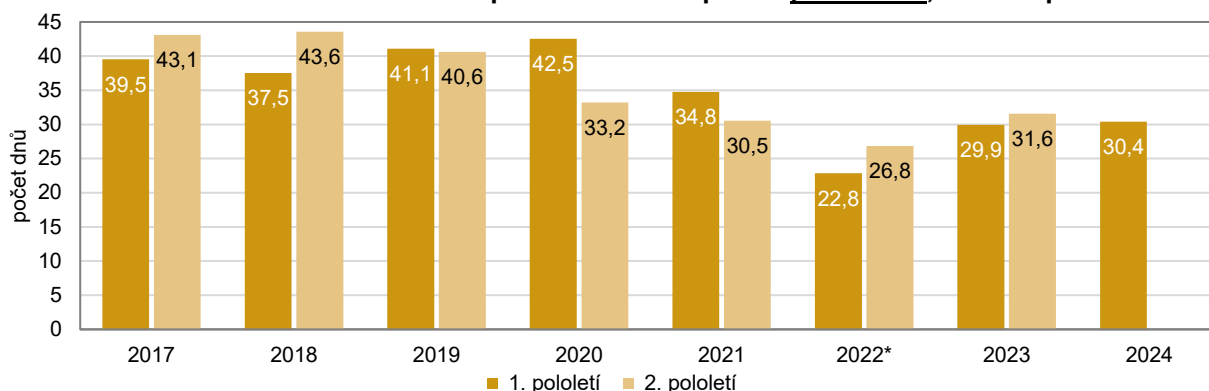
Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti, ať už pro nemoc či úraz, byla v 1. pol. 2024 32,5 dne. **Pracovní neschopnost pro nemoc** v 1. pol. 2024 trvala průměrně 30 dnů, pro **pracovní úraz 57 dnů a mimopracovní úraz** trval 55 dnů.

Tab. 1.3: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024

Období	1. pol. 2014	1. pol. 2015	1. pol. 2016	1. pol. 2017	1. pol. 2018	1. pol. 2019	1. pol. 2020	1. pol. 2021	1. pol. 2022*	1. pol. 2023	1. pol. 2024
Celkem	45,9	40,1	42,0	41,0	39,1	42,6	44,3	36,3	24,5	31,9	32,5
muži	44,4	38,5	40,2	39,6	38,1	41,5	42,5	34,1	24,1	32,6	33,2
ženy	47,4	41,5	43,5	42,2	39,9	43,7	45,9	38,6	24,9	31,4	32,0

* 1. pol. 2022 není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

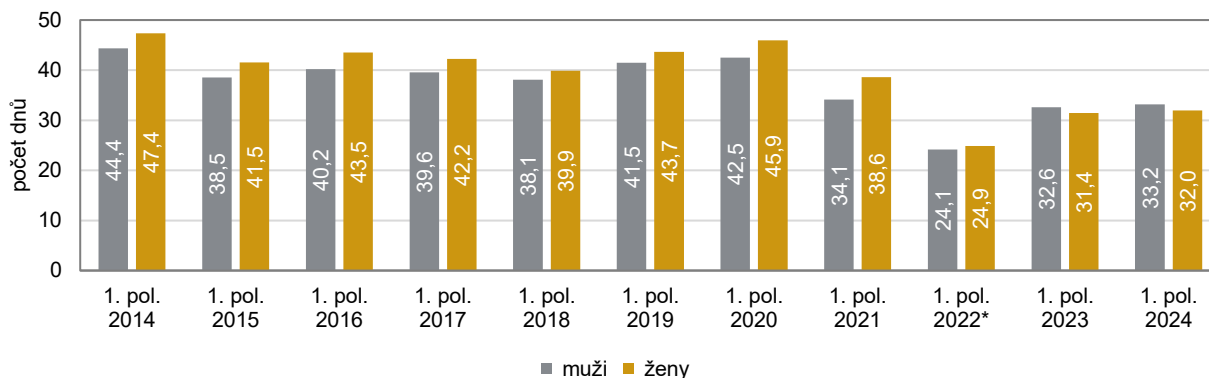
Zdroj: ČSÚ

Graf 1.4: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc, 2017–1. pol. 2024

* 1. pol. 2022 není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

Zdroj: ČSÚ

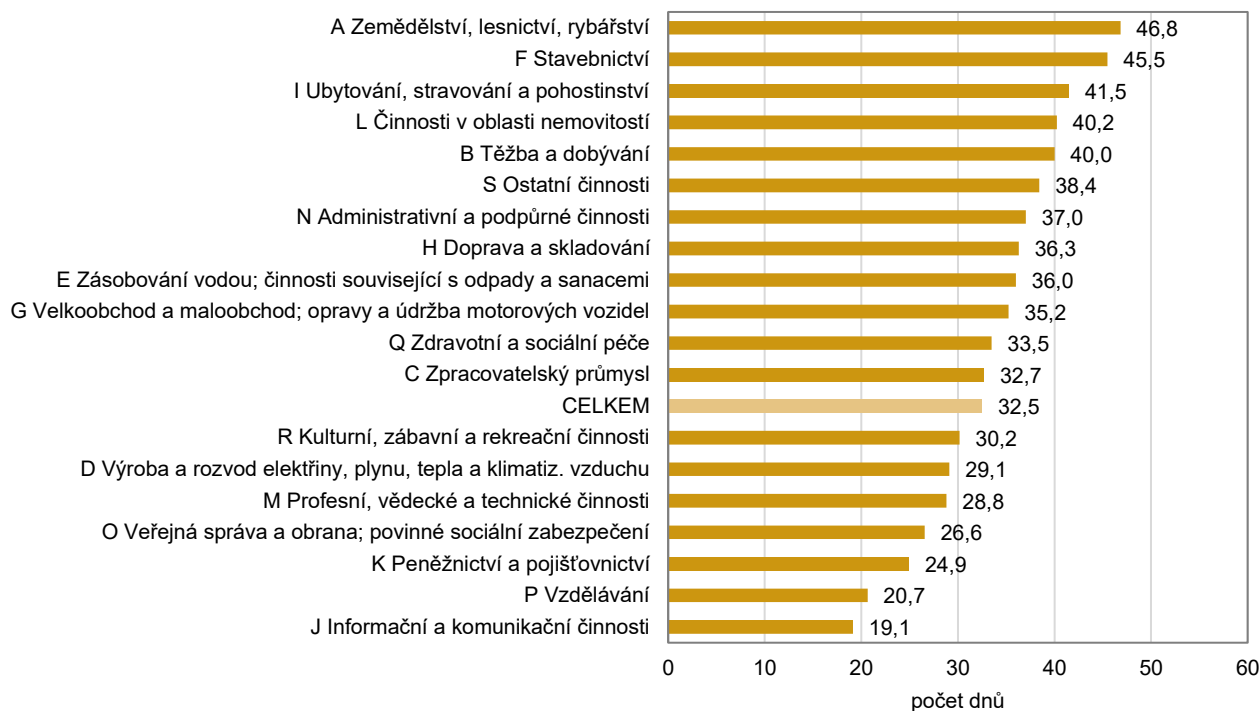
Průměrný počet dnů pracovní neschopnosti u žen v 1. pol. 2024 představoval 32,0 dnů a u mužů 33,2 dnů. Muži byli na neschopence v průměru na 1 případ o 1,2 dne déle než ženy.

Graf 1.5: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024

* 1. pol. 2022 není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

Zdroj: ČSÚ

Jak již bylo zmíněno výše, dočasná pracovní neschopnost v 1. pol. 2024 trvala v průměru 33 dnů. **Odvětvím** s nejvyšší průměrnou délkou trvání případu bylo Zemědělství, lesnictví, rybářství (46,8 dnů), následovalo Stavebnictví (45,5 dní) a Ubytování, stravování a pohostinství (41,5 dne). Přesně 40 dnů trvala pracovní neschopnost v sekci Těžba a dobývání. Nejkratší průměrná doba připadala na pracovní neschopnost v odvětví Informační a komunikační činnosti a to 19 dní. Následovalo odvětví Vzdělávání s 21 dny a Peněžnictví a pojišťovnictví s 25 dny. Nejvyšší pokles průměrné doby trvání pracovní neschopnosti (o 2,9 dne) byl v 1. pol. 2024 zaznamenán u Ubytování, stravování a pohostinství, které patřilo v 1. pol. 2023 spolu se Zemědělstvím a Stavebnictvím mezi tři odvětví s nejdelší průměrnou dobou PN. Naproti tomu u Zemědělství a Stavebnictví ke zkrácení průměrné doby PN nedošlo, u Stavebnictví se dokonce o 1,1 dne prodloužila. Podrobněji viz graf 1.6 a tab. 1.4.

Graf 1.6: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti podle odvětví (sekce CZ-NACE), 1. pol. 2024

Zdroj: ČSÚ

Tab. 1.4: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti podle odvětví (sekce CZ-NACE), 1. pol. 2014 a 1. pol. 2019 až 1. pol. 2024

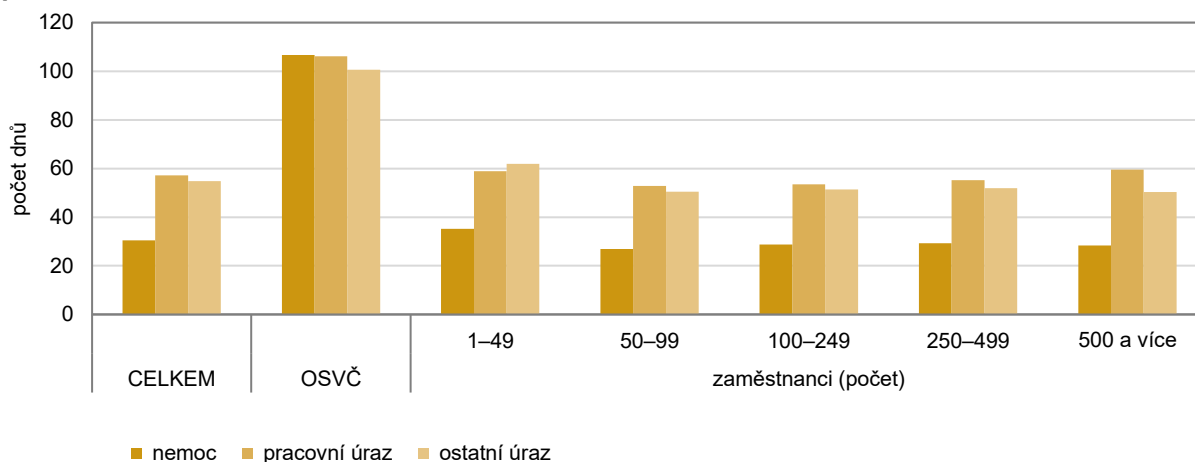
Sekce CZ-NACE	1. pol. 2014	1. pol. 2019	1. pol. 2020	1. pol. 2021	1. pol. 2022*	1. pol. 2023	1. pol. 2024
Celkem	45,9	42,6	44,3	36,3	24,5	31,9	32,5
A – Zemědělství, lesnictví a rybářství	62,0	58,3	58,1	43,5	34,6	46,8	46,8
B – Těžba a dobývání	49,7	50,3	42,0	39,3	28,7	40,5	40,0
C – Zpracovatelský průmysl	44,3	42,0	43,6	34,0	24,4	31,9	32,7
D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	40,7	37,8	39,4	32,1	22,7	29,3	29,1
E – Zásobování vodou; činnosti souvis. s odpady a sanacemi	48,7	46,0	47,8	36,7	27,4	35,5	36,0
F – Stavebnictví	64,6	55,0	54,1	41,4	32,5	44,4	45,5
G – Velkoobchod a maloobchod; údržba motor. vozidel	50,9	45,0	46,4	39,8	26,2	35,0	35,2
H – Doprava a skladování	52,5	45,9	47,4	38,1	28,2	36,7	36,3
I – Ubytování, stravování a pohostinství	59,2	54,6	59,1	59,6	33,9	44,4	41,5
J – Informační a komunikační činnosti	27,8	26,4	27,3	27,0	16,9	18,8	19,1
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	34,3	33,1	34,8	35,2	21,4	23,5	24,9
L – Činnosti v oblasti nemovitostí	56,2	52,0	50,8	42,4	28,9	39,1	40,2
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	41,0	40,1	40,8	34,8	21,9	28,2	28,8
N – Administrativní a podpůrné činnosti	42,3	43,7	47,0	38,5	31,2	37,1	37,0
O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	37,9	35,6	36,7	30,4	19,6	25,1	26,6
P – Vzdělávání	35,0	30,4	33,3	28,3	15,6	19,9	20,7
Q – Zdravotní a sociální péče	50,9	45,9	43,8	40,3	25,6	33,0	33,5
R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	44,9	40,4	44,2	40,0	22,1	30,2	30,2
S – Ostatní činnosti	50,5	46,1	47,9	42,2	27,0	38,5	38,4

* 1. pol. 2022 není srovnatelné s ostatními 1. pololetími

Zdroj: ČSÚ

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) nastupují do pracovní neschopnosti méně často než zaměstnanci. Pokud jsou však ze zdravotních důvodů z výkonu práce indisponováni, průměrná délka jejich pracovní neschopnosti značně převyšuje ostatní sledované kategorie velikosti podniku (podle počtu zaměstnanců; viz graf 1.7).

Graf 1.7: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti podle velikosti podniku a příčiny, 1. pol. 2024

Zdroj: ČSÚ

Dočasná pracovní neschopnost OSVČ v 1. pol. 2024 trvala průměrně 106 dní. Delší doba trvání pracovní neschopnosti u OSVČ může souviset se skutečností, že tato skupina pojištěnců v době prvních 14 dnů pracovní neschopnosti není finančně zabezpečena jako zaměstnanci náhradou mzdy, je jim vypláceno až nemocenské od 15. dne. Vzhledem k tomuto faktu pak krátkodobé případy lehčích forem nemoci neřeší pracovní neschopností, tu si nechávají vystavit až při onemocnění vážnější chorobou, která si pak vyžádá dlouhodobější pracovní neschopnost.

Nejdelší průměrná doba trvání pracovní neschopnosti byla zaznamenána u malých podniků majících do 49 zaměstnanců (38 dnů), nejkratší pak u podniků s 50-99 zaměstnanci (29 dní).

4.1.3 Průměrný denní stav dočasně práce neschopných

Výše uvedené statistiky doplňuje ještě další ukazatel – **průměrný denní stav dočasně práce neschopných**, který říká, kolik osob průměrně denně chybělo na pracovišti v důsledku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz.

Průměrný denní stav dočasně práce neschopných – ukazatel vyjadřuje počet nemocensky pojištěných, kteří byli ve sledovaném období (1. pololetí) denně nepřítomni v práci z důvodů pracovní neschopnosti.

Způsob výpočtu:

Průměrný denní stav dočasně práce neschopných = počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti / počet kalendářních dnů ve sledovaném období.

V 1. pol. 2024 kvůli dočasné pracovní neschopnosti způsobené nemocí či úrazem denně chybělo na pracovištích 227 836 nemocensky pojištěných osob, z toho převažovaly ženy (124 602). Meziročně došlo k poklesu o 6,5 tisíce osob. Nejvíce se na poklesu podílely neschopenky pro nemoc. Hodnota průměrného denního stavu práce dočasně neschopných se tak dostala zpět na úroveň let 2018 a 2019. Vývoj hodnot tohoto ukazatele v posledních deseti letech je zřejmý z tabulky 1.5.

Pro nemoc bylo v 1. pol. 2024 průměrně denně v neschopnosti 195 185 pojištěnců, v důsledku pracovního úrazu 7 138 osob a následkem ostatních úrazů 25 513 nemocensky pojištěných.

Tab. 1.5: Průměrný denní stav dočasně práce neschopných podle příčiny a pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024 (v tis.)

Období	Celkem	podle pohlaví		Pro nemoc	podle pohlaví		Pro pracovní úrazy	podle pohlaví		Pro ostatní úrazy	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
1. pol. 2014	168,6	76,8	91,7	143,7	60,6	83,1	6,6	4,6	1,9	18,3	11,6	6,7
1. pol. 2015	193,7	87,8	105,9	166,8	70,7	96,1	7,2	4,9	2,3	19,7	12,2	7,5
1. pol. 2016	202,1	91,5	110,6	174,0	73,7	100,3	7,3	4,9	2,3	20,9	12,9	8,0
1. pol. 2017	213,9	97,1	116,8	183,8	78,5	105,2	7,4	5,1	2,4	22,7	13,5	9,2
1. pol. 2018	224,4	101,9	122,6	194,3	83,3	111,0	7,3	4,9	2,4	22,9	13,7	9,2
1. pol. 2019	229,7	104,0	125,7	198,1	84,7	113,5	7,3	4,9	2,4	24,3	14,4	9,8
1. pol. 2020	260,5	119,2	141,2	228,3	99,4	128,9	7,1	4,8	2,2	25,1	15,0	10,1
1. pol. 2021	281,0	132,1	148,9	249,8	113,3	136,4	7,4	5,1	2,3	23,8	13,7	10,2
1. pol. 2022*	278,4	126,2	152,2	245,2	106,3	138,8	7,2	4,8	2,3	26,0	15,0	11,0
1. pol. 2023	234,3	106,2	128,2	201,8	86,9	114,8	6,9	4,6	2,4	25,6	14,7	11,0
1. pol. 2024	227,8	103,2	124,6	195,2	84,2	111,0	7,1	4,7	2,5	25,5	14,4	11,1

* 1. pol. 2022 (celkem a pro nemoc) není srovnatelné s ostatními 1. pololetími.

Zdroj: ČSÚ

4.2 Ukončené případy dočasné pracovní neschopnosti

Zatímco doposud se analýza týkala nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti (kapitola 4.2), které ČSÚ zpracovává z evidence ČSSZ, jiný pohled nabízí data o **ukončených případech pracovní neschopnosti** přímo publikovaná ČSSZ. Rozdíly v počtech nově hlášených a ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti jsou dány odlišnou metodikou sběru dat. Trendy vývoje těchto ukazatelů jsou však jednotné.

Na rozdíl od statistik nově hlášených případů, ČSSZ publikuje údaje z hlediska **případů ukončených ve sledovaném roce**. Případy vzniklé na konci roku přesahující do roku dalšího jsou evidovány až ve zpracování dat roku následujícího. Pro dokreslení pohledu na statistiku nemocnosti byla vybraná data z tohoto zdroje využita v této kapitole. Data o ukončených případech jsou k dispozici v třídění z pohledu pojištěnce, nikoliv zaměstnavatele, jak tomu bylo u nově hlášených případů. ČSSZ třídí data např. podle věku dočasně práce neschopných, krajů místní příslušnosti lékaře či skupin diagnóz.

Ukončené případy pracovní neschopnosti – zahrnují veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob ukončenou v daném roce, resp. stav k určitému datu. Nezahrnují tedy onemocnění a úrazy, u nichž pracovní neschopnost přesahovala do dalšího roku/období, ani ty případy, kdy nebylo vystaveno „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“. Při zpracování pololetních dat se jedná o stav k 30. 6.

V 1. pol. 2024 bylo zaznamenáno 1 272,5 tisíc ukončených případů pracovní neschopnosti, z toho 707,7 tisíc ukončených případů u žen.

Ženy strávily v pracovní neschopnosti v průměru 31,9 dnů a muži 32,0 dnů na 1 případ. Bez ohledu na pohlaví to bylo 32,4 dnů, což je o 9,4 dne méně než v roce 2019. U žen klesla průměrná délka trvání případu o 11 dnů a u mužů o 7,5 dne. Doba, po kterou průměrná pracovní neschopnost trvala, rostla **s věkem** (viz tab. 2.1), a to od 14,9 dne ve věkové skupině osob mladších 20 let až po 51 dnů ve věkové skupině 60 let a více. To je způsobeno zejména vyšším zastoupením krátkodobých případů pracovní neschopnosti pro nemoci dýchací soustavy v mladším věku, a naopak nárůstem dlouhodobých případů pracovní neschopnosti pro nádorová onemocnění a nemoci oběhové soustavy se zvyšujícím se věkem.

Pracovní neschopnost plyne z různých příčin a statistiky ČSSZ nabízí **přehled ukončených případů podle diagnóz**. Celkem 567,2 tis. případů pracovní neschopnosti (45 % ze všech ukončených případů PN) bylo spojeno s diagnózou **nemoci dýchací soustavy**. Z této skupiny nemocí jsou neschopenky vystavovány především kvůli akutním infekcím dýchacích cest (490,5 tis. případů) či chřipkám (64 tis. případů). Na druhou stranu, onemocnění dýchací soustavy tvořila pouze 17 % z celkového počtu všech prostonaných dnů. Průměrná délka trvání jednoho případu pracovní neschopnosti pro nemoc dýchací soustavy byla 12,3 dnů, což je jedna z nejkratších v rámci všech uvedených diagnóz.

Druhým nejčastějším důvodem pracovní neschopnosti byly nemoci pohybové soustavy (16 % všech ukončených případů pracovních neschopností). V 1. pol. 2024 bylo zaznamenáno 199,4 tis. ukončených případů. Tyto nemoci se vyznačují poměrně dlouhou délkou trvání, v průměru trvají přibližně 2 kalendářní měsíce (63 dnů) na 1 případ. Počet prostonaných dnů pro nemoci pohybové soustavy tvoří dlouhodobě nejvyšší podíl ze všech skupin diagnóz a to 30 % v 1. pol. 2024. Z nemocí pohybové soustavy je pracovní neschopnost nejčastěji způsobena nemocemi páteře (126,5 tis. ukončených případů).

Tab. 2.1: Ukončené případy dočasné pracovní neschopnosti podle věku a pohlaví, 1. pol. 2023, 2024

Věková skupina	Počet ukončených případů DPN (tis.)			Počet kalendářních dnů DPN (tis.)			Průměrná délka trvání případu DPN ve dnech		
	celkem	podle pohlaví		celkem	podle pohlaví		celkem	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
1. pol. 2024									
ČR celkem	1 272,5	564,8	707,7	41 174,3	18 596,0	22 578,3	32,4	32,9	31,9
do 20 let	13,9	7,8	6,1	206,1	106,1	100,0	14,9	13,6	16,5
20–29 let	226,3	113,9	112,4	4 380,0	1 967,0	2 413,0	19,4	17,3	21,5
30–39 let	272,4	133,6	138,8	6 807,3	3 058,7	3 748,6	25,0	22,9	27,0
40–49 let	328,4	133,2	195,2	10 462,9	4 456,7	6 006,1	31,9	33,5	30,8
50–59 let	321,1	123,4	197,7	13 665,9	5 900,1	7 765,8	42,6	47,8	39,3
60 a více let	110,6	53,0	57,6	5 652,2	3 107,4	2 544,8	51,1	58,7	44,2
1. pol. 2023									
ČR celkem	1 364,3	605,8	758,5	43 249,2	19 542,7	23 706,5	31,7	32,3	31,3
do 20 let	14,9	8,2	6,7	219,7	110,0	109,7	14,8	13,5	16,3
20–29 let	253,3	128,0	125,4	4 914,7	2 186,2	2 728,5	19,4	17,1	21,8
30–39 let	299,0	146,7	152,3	7 259,4	3 289,5	3 970,0	24,3	22,4	26,1
40–49 let	358,2	143,7	214,5	11 347,6	4 855,5	6 492,2	31,7	33,8	30,3
50–59 let	332,6	126,9	205,7	14 110,4	6 036,2	8 074,2	42,4	47,6	39,3
60 a více let	106,4	52,4	54,0	5 397,4	3 065,3	2 332,1	50,7	58,5	43,2

Zdroj: ČSSZ

Další poměrně častou příčinou pracovní neschopnosti představovaly **úrazy a otravy**. Na všech ukončených případech pracovní neschopnosti se podílely z 8 % (101,9 tis. ukončených případů). Přibližně 60 % případů bylo zaznamenáno u mužů. Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti byla v těchto případech 54 dnů.

Kategorie **ostatní nemoci** (kam spadají i karantény) v 1. pol. 2024 zaujímala necelých 13 % všech pracovních neschopností. V 1. pol. 2022 tvořily ostatní nemoci polovinu všech ukončených případů pracovní neschopnosti, zatímco v 1. pololetích v letech 2015 až 2019 se zastoupení ostatních nemocí jako příčiny pracovní neschopnosti pohybovalo mezi 7 a 9 %.

Ačkoliv je tuberkulóza v 1. pol. 2024 příčinou jen 54 ukončených případů pracovní neschopnosti, eviduje se u ní nejdelší **průměrná délka** trvání pracovní neschopnosti a to 191 dnů. Z častějších onemocnění se však v průměru nejdelší neschopnost týkala **zhoubných novotvarů** (165 dnů). U mužů byla průměrná délka 161 dní a u žen 169 dní. Dále následovaly diagnózy z kapitoly těhotenství, mateřství a šestinedělí (90 dnů) a duševní nemoci (79 dnů).

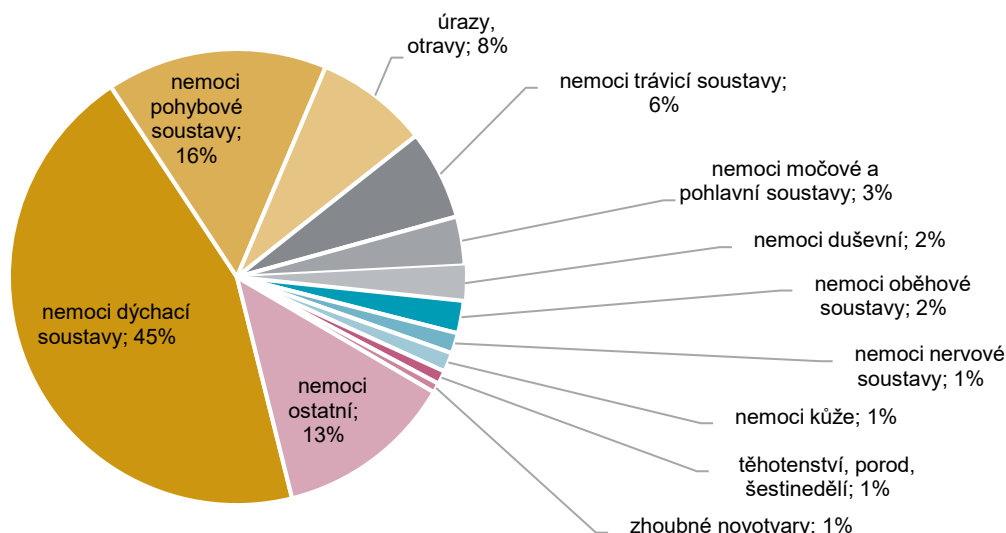
Tab. 2.2: Ukončené případy dočasné pracovní neschopnosti podle skupin diagnóz a pohlaví, 1. pol. 2024

Skupiny diagnóz (kapitoly podle MKN-10)	Počet ukončených případů DPN (tis.)			Průměrná délka trvání případu DPN ve dnech		
	celkem	podle pohlaví		celkem	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy
Celkem	1 272,5	564,8	707,7	32,4	32,9	31,9
Tuberkulóza	0,1	0,0	0,0	190,7	219,8	141,3
Zhoubné novotvary	8,7	3,8	4,9	165,4	160,8	169,0
Nemoci duševní	31,6	10,8	20,8	79,1	78,6	79,4
Nemoci nervové soustavy	18,5	7,1	11,4	68,0	76,3	62,8
Nemoci oběhové soustavy	29,3	15,8	13,5	66,7	76,8	54,7
– hypertenze	8,1	4,1	4,0	41,1	44,6	37,5
– ischemická choroba srdeční	3,3	2,5	0,8	106,2	110,8	90,7
– cévní nemoci mozku	1,8	1,1	0,7	144,8	151,6	133,5
– jiné nemoci oběhové soustavy	16,1	8,0	8,0	62,6	71,9	53,3
Nemoci dýchací soustavy	567,2	243,4	323,8	12,3	12,3	12,3
– akutní infekce dýchacích cest	490,5	207,7	282,7	11,7	11,5	11,7
– chřipka, pneumonie	64,0	29,6	34,4	13,4	13,5	13,4
– chronické nemoci dolních dýchacích cest	5,9	2,6	3,3	38,4	41,2	36,2
– jiné nemoci dýchacích cest	6,9	3,5	3,4	24,3	27,2	21,2
Nemoci trávicí soustavy	80,9	41,0	39,9	24,7	27,0	22,4
Nemoci kůže	17,4	9,6	7,9	29,1	30,4	27,6
Nemoci pohybové soustavy	199,4	99,1	100,3	62,7	60,2	65,1
– nemoci páteře	126,5	62,8	63,7	56,8	54,4	59,1
– jiné nemoci pohybové soustavy	72,9	36,3	36,6	72,9	70,3	75,6
Nemoci močové a pohlavní soustavy	44,1	9,8	34,3	29,7	33,1	28,7
Těhotenství, porod, šestinedělí	12,1	0,0	12,1	90,4	0,0	90,4
Úrazy, otravy	101,9	61,0	40,9	54,0	52,8	55,9
Nemoci ostatní	161,4	63,4	97,9	25,6	23,2	27,2

Zdroj: ČSSZ

Jak už bylo zmíněno výše, z hlediska **pohlaví** je výskyt případů pracovní neschopnosti čtenější u žen. V 1. pol. 2024 u nich bylo zaznamenáno 707,7 tis. ukončených případů pracovní neschopnosti (56 % ze všech ukončených případů PN, u mužů to bylo 564,8 tis. neschopenek. Největší rozdíl v pracovní neschopnosti podle pohlaví se dlouhodobě objevuje u nemocí močové a pohlavní soustavy, kdy je počet ukončených případů u mužů oproti ženám 3,5 krát nižší. Duševní onemocnění vedoucí k pracovní neschopnosti byly v 1. pol. 2024 téměř dvakrát častější u žen. Muži naopak o něco častěji a v průměru déle stonají s nemocemi oběhové soustavy, trávicí soustavy či s úrazy a otravami.

Graf 2.1: Struktura ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti podle skupin diagnóz, 1. pol. 2024

Zdroj: ČSSZ

4.3 Výdaje na dávky nemocenského pojištění

Systém nemocenského pojištění je určen pro výdělečně činné osoby, které při ztrátě příjmu v případech tzv. krátkodobých sociálních událostí zabezpečuje peněžitými dávkami nemocenského pojištění.

Z nemocenského pojištění se poskytuje 6 peněžitých dávek, a to:

- nemocenské,
- peněžitá pomoc v mateřství,
- ošetřovné,
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství,
- dávka otcovské poporodní péče (tzv. otcovská),
- dlouhodobé ošetřovné.

Výše dávek nemocenského pojištění **závisí** na dosahovaném **výdělku**, **redukčních hranicích** pro redukcí denního vyměřovacího základu, **redukcí mezi jednotlivými redukčními hranicemi** a na **procentní sazbě** pro jednotlivé dávky.

Všechny dávky nemocenského pojištění vyplácí okresní správa sociálního zabezpečení a hradí se ze státního rozpočtu (z příjmů z pojistného). Dávky nemocenského pojištění se vyplácejí za kalendářní dny.

Nemocenské – je základní peněžitou dávkou systému nemocenského pojištění. Na nemocenské má nárok pojištěnec, který je uznán ošetřujícím lékařem dočasně práce neschopným, a to od 15. kalendářního dne trvání jeho dočasné pracovní neschopnosti do konce dočasné pracovní neschopnosti, maximálně však 380 kalendářních dnů počítaných od vzniku dočasné pracovní neschopnosti.

Výdaje na dávky nemocenského pojištění za 1. pol. 2024 činily 24,8 mld. Kč, což je o 663 mil. Kč více než před rokem. Objemově nejvýznamnější dávkou je nemocenské, u kterého došlo meziročně k nárůstu o 903 mil. Kč na 17,9 mld. Kč v 1. pol. 2024. Celkem 5 mld. Kč bylo vyplaceno jako peněžitá pomoc v mateřství (meziročně o 146 mil. Kč méně). Následuje ošetřovné s 1,46 mld. Kč v 1. pol. 2024. U této dávky došlo také k poklesu, konkrétně o 107 mil. Kč méně. Nejméně je vydáváno za otcovskou poporodní péči (286 mil. Kč), dlouhodobé ošetřovné (128 mil. Kč) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (3 mil. Kč).

Tab. 3.1: Výdaje na dávky nemocenského pojištění, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024 (v mld. Kč)

Druh dávky	1. pol. 2014	1. pol. 2015	1. pol. 2016	1. pol. 2017	1. pol. 2018	1. pol. 2019	1. pol. 2020	1. pol. 2021	1. pol. 2022	1. pol. 2023	1. pol. 2024
Celkem	11,10	12,32	13,46	14,63	17,18	19,81	30,00	28,50	25,41	24,18	24,84
nemocenské	7,10	8,02	8,85	9,68	11,60	13,78	17,03	18,39	17,65	17,03	17,93
ošetřovné	0,46	0,63	0,71	0,84	0,99	1,02	7,68	4,47	1,81	1,57	1,46
peněžitá pomoc v mateřství	3,53	3,66	3,90	4,11	4,49	4,83	5,09	5,42	5,55	5,18	5,03
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	0,004	0,004	0,005	0,004	0,004	0,005	0,004	0,003	0,004	0,004	0,003
otcovská poporodní péče ¹⁾	–	–	–	–	0,091	0,129	0,128	0,138	0,285	0,287	0,286
dlouhodobé ošetřovné ²⁾	–	–	–	–	0,000	0,051	0,067	0,077	0,105	0,113	0,128

¹⁾ Zavedení dávky otcovské poporodní péče, tzv. „otcovská“ – účinnost od 1. února 2018.

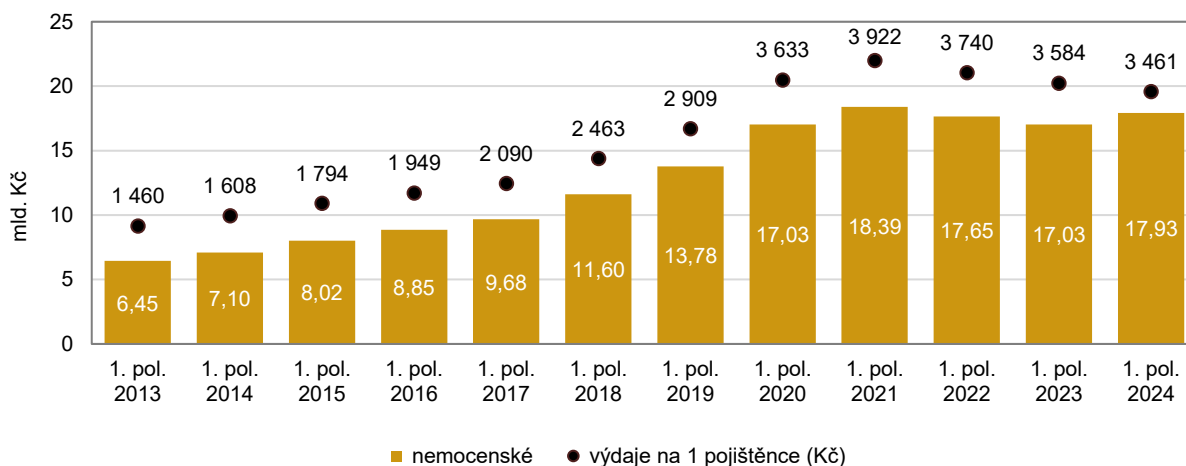
²⁾ Zavedení dávky dlouhodobé ošetřovné – účinnost od 1. června 2018.

– pomlčka značí, že se jev nevyskytoval

Zdroj: ČSSZ

K významnému zvýšení výdajů na dávky nemocenského pojištění došlo v 1. pol. 2018. V roce 2017 **bylo totiž přijato několik významných legislativních opatření** v oblasti nemocenského pojištění, s účinností od roku **2018**, která zásadním způsobem ovlivnila jeho finanční bilanci. Jednalo se o **zvýšení nemocenského od 31. kalendářního dne DPN** nebo karantény z 60 % na 66 % redukovaného denního vyměřovacího základu a od **61. kalendářního dne DPN** nebo karantény z 60 % na 72 % redukovaného denního vyměřovacího základu s účinností od 1. ledna 2018. Kromě toho, ovšem s jen nepatrným vlivem na celkovou výši výdajů nemocenského pojištění, byl rozšířen okruh dávek poskytovaných z nemocenského pojištění o novou dávku otcovské poporodní péče (tzv. „otcovská“) s účinností od 1. února 2018 a dávku dlouhodobého ošetřovného s účinností od 1. června 2018.

Podrobnější informace k výdajům na nemocenské a dalším dávkám, které jsou poskytovány ze systému nemocenského pojištění, naleznete na internetových stránkách MPSV v [Analýze vývoje nemocenského pojištění](#).

Graf 3.1: Výdaje na nemocenské v mld. Kč a v přepočtu na 1 pojištěnce, 1. pol. 2013 až 1. pol. 2024

Zdroj: ČSSZ, ČSÚ

4.4 Pracovní úrazy

V oblasti pracovní úrazovosti ukládá česká i evropská legislativa zaměstnavatelům řadu povinností souvisejících s evidencí, hlášením a objasněním příčin a okolností vzniku každého pracovního úrazu.

Pracovní úraz – pracovním úrazem se rozumí poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů

nebo v přímé souvislosti s ním (viz § 271k odst. 1 až 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů).

Smrtný pracovní úraz – je takové poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený zaměstnanec nejpozději do 1 roku zemřel.

Závažný pracovní úraz – je takové poškození zdraví, trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance déle než 5 dnů.

Pracovní úraz s pracovní neschopností delší než 3 dny – ukazatel zahrnuje případy pracovních úrazů, které měly za následek dočasnou pracovní neschopnost delší než tři kalendářní dny. Do těchto tří dnů se nezapočítává den, ve kterém k úrazu došlo.

Ohlášení pracovního úrazu místně příslušnému Oblastnímu inspektorátu práce (OIP) podléhá smrtný pracovní úraz a pracovní úraz s hospitalizací delší než 5 dnů (tzv. závažný pracovní úraz) nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat. Vyhotovit záznam o úrazu (vč. případného hlášení změn) a zaslat jej na místně příslušný OIP je zaměstnavatel povinen i u pracovního úrazu s pracovní neschopností delší než 3 dny. V závislosti na druhu a okolnostech vzniku pracovního úrazu se pracovní úraz ohlašuje a záznam o něm se zasílá ještě na další stanovené orgány a instituce. Evidenci všech úrazů, tedy i takových, kterými nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo jimi byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny, je zaměstnavatel povinen vést v knize úrazů.

Tab. 4.1: Pracovní úrazy podle závažnosti a pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024

Období	Počet pracovních úrazů s pracovní neschopností			Počet pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny			Počet smrtných pracovních úrazů			Počet závažných pracovních úrazů s hospitalizací nad 5 dnů		
	celkem	podle pohlaví		celkem	podle pohlaví		celkem	podle pohlaví		celkem	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
1. pol. 2014	22 223	15 611	6 612	21 754	15 254	6 500	45	44	1	704	567	137
1. pol. 2015	23 461	16 114	7 347	22 860	15 682	7 178	51	48	3	662	548	114
1. pol. 2016	24 870	17 111	7 759	24 158	16 588	7 570	49	47	2	677	550	127
1. pol. 2017	24 732	16 933	7 799	24 046	16 430	7 616	45	43	2	567	476	91
1. pol. 2018	24 062	16 186	7 876	23 525	15 810	7 715	60	57	3	561	463	98
1. pol. 2019	23 218	15 602	7 616	22 828	15 326	7 502	40	37	3	551	448	103
1. pol. 2020	20 483	14 209	6 274	19 857	13 758	6 099	47	45	2	426	357	69
1. pol. 2021	23 326	16 203	7 123	22 469	15 572	6 897	39	35	4	395	320	75
1. pol. 2022	23 278	15 616	7 662	22 358	14 949	7 409	40	39	1	411	326	85
1. pol. 2023	22 414	14 712	7 702	21 575	14 102	7 473	42	41	1	397	319	78
1. pol. 2024	22 741	14 803	7 938	22 100	14 352	7 748	33	32	1	397	323	74

Zdroj: ČSÚ, SÚIP

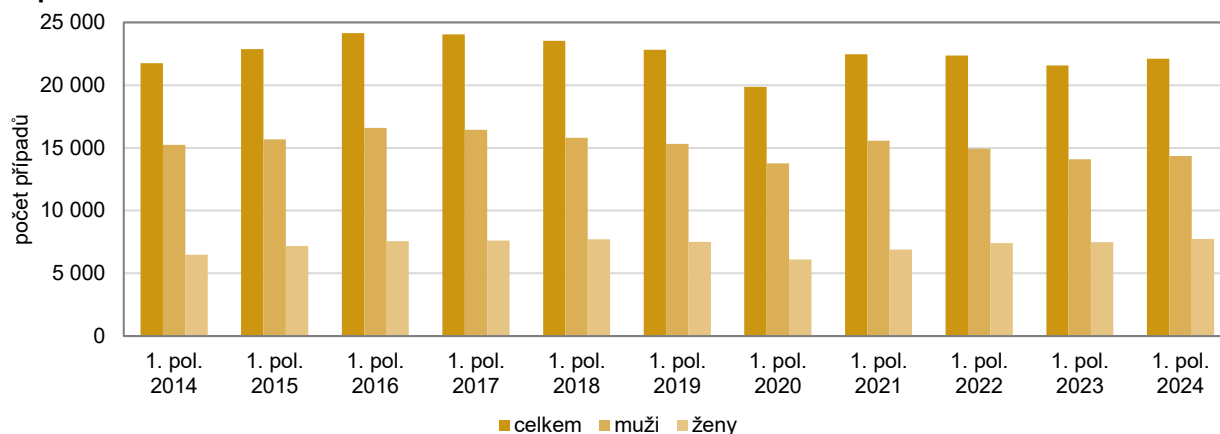
V 1. pol. 2020 se i vlivem uzavření některých podniků a většiny práce z domova stalo nejméně pracovních úrazů za posledních 10 let. Absolutní počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti (DPN) pro pracovní úraz po propadu v 1. pol. 2020 vzrostl z 20 483 případů na 23 326 případů v 1. pol. 2021 (tj. o 14 %) a vrátil se tak na hodnoty z období před pandemií. V dalších pololetích se mírně snižoval na 22 414 pracovních úrazů v 1. pol. 2023. Následující rok se počet pracovních úrazů zvýšil o 327 případů na 22 741 případů v 1. pol. 2024. Celkem 97 % z celkového počtu pracovních úrazů s pracovní neschopností byly pracovní úrazy s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny (tedy ty, které podléhají povinnosti vyhotovit záznam o úrazu a zaslat jej OIP).

Dlouhodobě je pracovní úrazovost častější u mužů než u žen. V 1. pol. 2024 připadalo z celkového počtu pracovních úrazů 65 % na muže, což je **dáno především odlišnou strukturou zaměstnanosti žen a mužů.**

V odvětvích rizikovějších na pracovní úrazy jako je např. Těžba a dobývání, Zpracovatelský průmysl, Stavebnictví, Doprava a skladování či Zemědělství, lesnictví, rybářství mezi zaměstnanci převládají muži. Ještě výraznější rozdíl hodnot mezi pohlavími lze vidět u smrtelných pracovních úrazů. V 1. pol. 2024 bylo u mužů zaznamenáno 32 z celkových 33 smrtelných pracovních úrazů. Oproti 1. pol. předchozího roku počet smrtelných pracovních úrazů klesl o 9 případů. U mužů jsou také častější závažné pracovní úrazy s hospitalizací nad 5 dní. Konkrétně bylo v 1. pol. 2024 u mužů zaznamenáno 323 těchto případů z 397 případů celkem.

Graf 4.1: Počet pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny podle pohlaví, 1. pol. 2014 až 1. pol. 2024

Zdroj: ČSÚ

V absolutním vyjádření **nejvíce pracovních úrazů** s DPN delší než 3 dny se v 1. pol. 2024 událo **ve Zpracovatelském průmyslu** (7 781 případů), následují odvětví Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (2 617) a Doprava a skladování (2 100).

Z hlediska **velikosti podniku** se v 1. pol. 2024 nejvíce pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než 3 dny událo v podnicích majících 500 a více zaměstnanců (31 % ze všech pracovních úrazů s PN nad 3 dny). Dále následovali zaměstnavatelé s 1–49 zaměstnanci (25 %). Nejméně pracovních úrazů s PN nad 3 dny bylo zaznamenáno u OSVČ (1 %).

4.5 Závěrečné shrnutí

- V 1. pol. tohoto roku bylo nahlášeno celkem **1 276,2 tis. případů dočasné pracovní neschopnosti**. Meziročně došlo k poklesu o 51,7 tis. případů. **Ženy** nahlásily 709,5 tisíc neschopenek, zatímco **muži** 566,8 tisíc.
- Pro nemoc bylo nahlášeno 1 168,7 tis. nových případů pracovní neschopnosti, pro ostatní úrazy 84,7 tis. nových případů a pro pracovní úraz 22,7 tis. nových případů.
- Celkově strávili pojištěnci v 1. pol. 2024 **v pracovní neschopnosti 41 466 tis. dnů**, což je meziročně o 949 tis. dnů méně.
- **Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti** byla 32,5 dne v 1. pol. 2024. **Ženy** strávily v pracovní neschopnosti v průměru na 1 případ 32 dne, muži 33,2 dne.
- Nejdelší průměrná doba pracovní neschopnosti byla v sekci Zemědělství, lesnictví, rybářství (46,8 dnů), Stavebnictví (45,5 dnů) a Ubytování, stravování a pohostinství (41,5 dnů). Nejkratší byla naopak v Informačních a komunikačních činnostech (19,1) a ve Vzdělávání (20,7).
- Během 1. pol. 2024 v České republice kvůli dočasné pracovní neschopnosti **denně na pracovištích chybělo 227,8 tis. nemocensky pojištěných osob**, což je oproti předchozímu roku o 6,5 tis. osob méně.
- Celkem 45 % ukončených případů pracovní neschopnosti bylo v 1. pol. 2024 spojeno s diagnózou **nemoci dýchací soustavy**. V průměru trvaly 12 dnů na jeden případ. **Nemoci pohybové soustavy** způsobily 16 % ukončených pracovních neschopností s průměrnou délkou přibližně 2 měsíce.
- Za 1. pol. 2024 bylo pojištěncům vyplaceno **nemocenské ve výši 17,9 mld. Kč**. Meziročně výdaje vzrostly o 903 mil. Kč. Výdaje na nemocenské v přepočtu na jednoho pojištěnce činily 3 461 Kč.
- V 1. pol. 2024 byl počet pracovních úrazů s **pracovní neschopností delší než 3 dny** celkem 22 100, z toho bylo 14 352 případů zaznamenáno u mužů. Celkem bylo za sledované období evidováno 33 smrtelných pracovních úrazů, z toho 32 u mužů.

5. Použité zkratky a značky

–	pomlčka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
x	křížek (písmeno „x“) na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
0	nula se používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky
i. d.	značí důvěrná data (individuální údaje i důvěrné statistické údaje)

CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
CZ-NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DPN	dočasná pracovní neschopnost
ESA	Evropský systém účtů
MKN-10	Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
Nem Úr 1–02	Výkaz o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz
OIP	Oblastní inspektorát práce
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PN	pracovní neschopnost
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

6. Tabulková část – seznam tabulek

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz dle velikosti podniku, institucionálních sektorů, sekcí CZ-NACE

Tab. 1: Základní ukazatele dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 1.1: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 1.2: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 1.3: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ

Tab. 1.4: Průměrný denní stav dočasně práce neschopných

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz dle sekcí a oddílů CZ-NACE

Tab. 2: Základní ukazatele dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 2.1: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 2.2: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 2.3: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ

Tab. 2.4: Průměrný denní stav dočasně práce neschopných

Pracovní úrazovost mladistvých

Tab. 3: Pracovní úrazovost mladistvých

Pracovní úrazy s pracovní neschopností delší než 3 dny

Tab. 4: Pracovní úrazy s pracovní neschopností delší než 3 dny

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v nefinančních podnicích

Tab. 5: Základní ukazatele dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 5.1: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 5.2: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 5.3: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ

Tab. 5.4: Průměrný denní stav dočasně práce neschopných

Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz ve zpracovatelském průmyslu

Tab. 6: Základní ukazatele dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 6.1: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 6.2: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti

Tab. 6.3: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ

Tab. 6.4: Průměrný denní stav dočasně práce neschopných

